

УДК 635.75

Код UPOV: CORIA_SAT

Методика

проведення експертизи сортів коріандру посівного (кінзи) (*Coriandrum sativum* L.)
на відмінність, однорідність і стабільність

Загальні рекомендації

1. Предмет Методики

Методика стосується всіх сортів виду *Coriandrum sativum* L.

2. Необхідний рослинний матеріал – насіння

2.1 Компетентний орган визначає скільки, якої якості, коли й куди постачається насіння для експертизи сорту.

2.2 Мінімальна кількість насіння має становити 50 г або 5000 насінин.

2.3 Насіння має бути здоровим на вигляд, не ураженим хворобами, не пошкодженим шкідниками, відповідати вимогам чинних нормативних документів щодо посівних і сортових характеристик.

2.4 Насіння нічим не обробляють.

3. Метод експертизи

3.1 **Тривалість експертизи.** Експертиза має тривати щонайменше два незалежні вегетаційні цикли, за необхідності експертизу продовжують на третій.

3.2 **Місце експертизи.** Експертизу проводять у двох закладах експертизи (основному та додатковому).

3.3 **Умови для проведення експертизи.** Експертизу виконують за умов, що забезпечують задовільний ріст і розвиток рослин, і достатнє виявлення характерних ознак сорту. Оптимальну стадію розвитку рослин для оцінки кожної ознаки вказано цифрами в другій колонці Таблиці ознак і описано в поясненні до неї.

3.4 **План експертизи.** Планують такий розмір ділянок, щоб вилучення рослин або їхніх частин для вимірювань і підрахунків не шкодило б обстеженням, які тривають до кінця циклу вирощування. Кожне дослідження має включати щонайменше 60 рослин, розділених на два повторення. Рекомендована схема розміщення рослин 0,45 × 0,45 м.

3.5 **Метод дослідження.** Опис морфологічних ідентифікаційних ознак сорту здійснюють методом візуальної оцінки та за допомогою вимірювань чи підрахунків залежно від типу (якісні – QL, кількісні – QN, псевдоякісні – PQ). Тип виявлення ознаки представлено в першій колонці Таблиці ознак.

Рекомендований метод спостереження за ознаками вказано в другій колонці Таблиці ознак:

MG: разове вимірювання групи рослин або частин рослин (наприклад, висота);
MS: вимірювання групи окремих, попередньо визначених рослин або частин

рослин, на яких протягом вегетації здійснюють усі вимірювання кількісних ознак (наприклад, довжина);

VG: візуальна разова оцінка групи рослин;

VS: візуальна оцінка окремих, попередньо визначених рослин або частин рослин.

3.6 Кількість рослин / частин рослин. Експертизі підлягає щонайменше 60 рослин. Усі вимірювання варто здійснювати на такій кількості рослин:

MG: разове вимірювання 60 рослин або частин 60 рослин (наприклад, висота);

MS: вимірювання окремих, попередньо визначених 40 рослин або частин 40 рослин;

VG: візуальна разова оцінка 60 рослин;

VS: візуальна оцінка окремих, попередньо визначених 40 рослин або частин 40 рослин.

4. Оцінка відмінності, однорідності та стабільності

Для оцінки виявлення відмінності й однорідності використовують ознаки, наведені в Таблиці ознак, і коди (1–9), необхідні для електронного опрацювання даних. Сукупність цих кодів складає кодову формулу сорту і використовується для формування групи подібних сортів.

4.1 Експертиза на відмінність

Сорт відповідає умові відмінності, якщо за виявленням його ознак він чітко відрізняється від будь-якого іншого сорту, загальновідомого до дати, на яку заявка вважається поданою. Експертизу на відмінність проводять після отримання результатів морфологічного опису першого року. Якщо сорт-кандидат може бути вирізненим з-поміж загальновідомих сортів методом порівняння їхніх описів, то він є відмітним. Коли неможливо чітко вирізнити сорт-кандидат серед загальновідомих за морфологічною кодовою формулою, його необхідно наступного року порівняти в польовому досліді.

4.2 Експертиза на однорідність

Сорт вважається однорідним, якщо з урахуванням особливостей його розмноження рослини сорту залишаються достатньо подібними за своїми основними ознаками, визначеними під час морфологічного опису.

Для оцінки однорідності приймається популяційний стандарт 5% за рівня ймовірності 95%. У вибірці з 60 рослин допускаються шість нетипових.

4.2.1 Нетипові рослини позначають стрічками, етикетками тощо. За відсотком нетиповості встановлюють однорідність сорту.

4.3 Експертиза на стабільність

Сорт вважається стабільним, якщо його основні ознаки, відзначені в Описі, залишаються незмінними після неодноразового розмноження чи, у разі особливого циклу розмноження, наприкінці кожного такого циклу.

Зазвичай, коли сорт однорідний, він може вважатися стабільним.

5. Групування сортів для експертизи на відмінність

Сорти групують за найвідмітнішими морфологічними ознаками для кожного сорту. Для групування використовують ознаки, які, як відомо з практики, не варіюють або дуже

слабко варіюють у межах сорту. Ці ознаки можуть бути використані окремо або в комбінаціях з іншими.

Рекомендовано для групування такі ознаки:

- Паросток: антоціанове забарвлення гіпокотилі (ознака 1);
- Рослина: кількість розеткових листків (ознака 4);
- Розетковий листок: ступінь розсічення (ознака 8);
- Час початку цвітіння (ознака 13).

5.1 Для чіткої реєстрації виявлення ознаки поряд із сортами-кандидатами необхідно висівати сорти-еталони.

6. Умовні позначення

(*) – ознаки, позначені зірочкою, завжди залучаються до Методик з експертизи на ВОС усіма країнами-членами UPOV, за винятком випадків, коли виявлення попередньої ознаки або регіональні умови доводять це унеможливають;

(+) – вказує на те, що до цієї ознаки надано пояснення або ілюстрації після Таблиці ознак.

(a)–(c) – пояснення до Таблиці ознак у розділі 8.

7. Таблиця ознак сортів коріандру посівного (кінзи)

Ознаки		Ступені виявлення ознак	Коди	Сорти-еталони
1	2	3	4	5
1. (*) QN	Паросток: антоціанове забарвлення гіпокотіля VG (a)	відсутнє або слабке	1	Americano
		помірне	2	Palmeira
		сильне	3	HTV-9299, Tabocas
2. (+) QN	Сімядоля: форма VG (a)	вузькоеліптична	1	Asteca, Santo
		еліптична	2	Palmeira, Tapacurá
		широкоеліптична	3	Verdão
3. (+) QN	Рослина: за висотою VG/ MG (b)	низька	1	Tabocas
		середня	2	Português, Tapacurá, Thüringer
		висока	3	Asteca
4. (*) (+) QN	Рослина: кількість розеткових листків VS (b)	мала	3	Palmeira
		середня	5	Asteca
		велика	7	Santo
5. QN	Рослина: листя за щільністю VG (b)	нещільні	1	Tapacurá
		помірно щільні	3	Americano, Asteca, Supéria, Verdão
		щільні	5	HTV-9299, Santo
6. QN	Листя: інтенсивність зеленого забарвлення VG, (b)	слабка	1	
		помірна	3	Palmeira, Santo
		сильна	5	Tapacurá
7. (+) QN	Розетковий листок: за довжиною MS, (b)	короткий	1	Tabocas
		середній	2	Palmeira
		довгий	3	Santo
8. (*) (+) QN	Розетковий листок: ступінь розсічення VG (b)	слабкий	1	Santo, Supéria
		помірний	2	HTV9299, Tabocas, Tapacurá, Verdão
		сильний	3	Delfino
9. (+) QN	Листок: розмір верхівкового листочка VG, (b)	малий	1	Português
		середній	2	Asteca
		великий	3	HTV-9299
10. (*) QN	Насінина: розмір VG (c)	малий	1	Americano
		середній	2	HTV-9299, Tapacurá
		сильний	3	Palmeira, Verdão
11. QN	Насінина: інтенсивність коричневого забарвлення VG, (c)	слабка	3	Asteca, Superia
		помірна	5	Palmeira, Tabocas, Verdão
		сильна	7	Português
12. (*) (+) QN	Насінина: форма VG (c)	еліптична	1	Tabocas, Verdão
		широкоеліптична	2	Americano, Asteca, HTV-9299, Palmeira, Santo, Superia,
		округла	3	Tapacurá Português

1	2	3	4	5
13. (*) (+) QN	Час початку цвітіння MG	ранній	3	Tabocas, Tapacurá Americano, Santo, Supera
		середній	5	
		пізній	7	
14. (+) QN	Насіння: маса 1000 шт. VS (c)	мала	3	
		середня	5	
		велика	7	
15. PQ	Рослина: габітус VS (b)	прямий	1	
		напіврозлогий	3	
		проміжний	5	
		напівсланкий	7	
		сланкий	9	
16. (*) QL	Рослина: прикоренева розетка VS (b)	відсутня	1	
		наявна	9	
17. (*) PQ	Розвинений листок: за формою розсіченості VG (b)	лопатовий	3	
		роздільний	5	
		розсічений	7	
18. (*) (+) QN	Рослина: гілкування VS (b)	слабке	3	
		середнє	5	
		сильне	7	
19. QN	Час викидання центрального суцвіття (зонтика) VG	ранній	3	
		середній	5	
		пізній	7	
20. (*) QL	Суцвіття: антоціанове забарвлення VG	відсутнє	1	
		наявне	9	
21. (*) PQ	Квітка: забарвлення віночка VS	біле	1	
		світло-рожеве	2	
		рожеве	3	
		темно-рожеве	4	

8. Пояснення до Таблиці ознак сортів коріандру посівного (кінзи)

8.1 Пояснення до декількох ознак

Ознаки обстежують за таким ключем у другій колонці Таблиці ознак, як зазначено нижче:

(a) Обстеження на паростку проводять на рослинах із трьома листками.

(b) Обстеження на рослині, листках і листку проводять на початку цвітіння.

(c) Обстеження на насінинах проводять на сухому насінні, зібраному із простих зонтиків першого і другого порядку.

8.2 Пояснення до окремих ознак

До 2. Сім'ядоля: форма.

1

Вузькоеліптична

2

еліптична

3

широкоеліптична

До 3. Рослина: за висотою.

Вимірювання висоти рослин проводять від сім'ядольного вузла до верхівки найвищого листка.

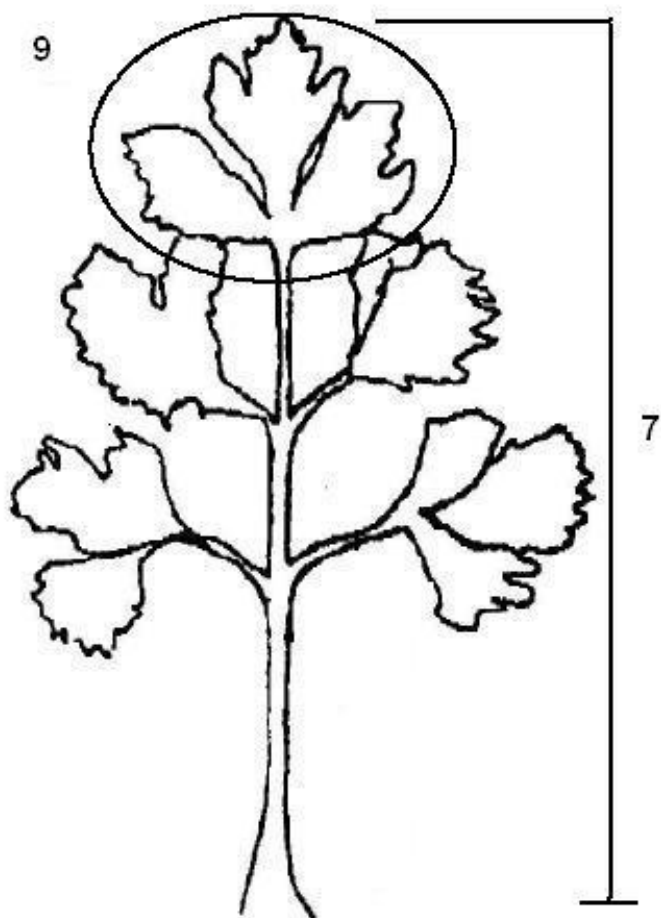
До 4. Рослина: кількість розеткових листків.

Розеткові листки – це листки, які навколо стебла утворюють розетку, виключаючи сім'ядольні листки. Обстеження на розетковому листку проводять на найдовшому листку.

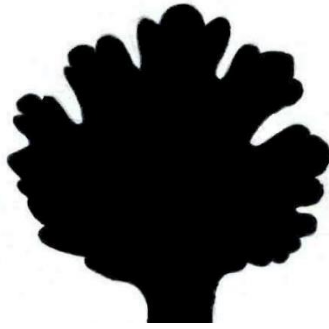
До 7. Розетковий листок: за довжиною.

До 9. Листок: розмір верхівкового листочка.

Обстеження на листках і листочках проводять на листку третього вузла, рахуючи від основи.

До 8. Розетковий листок: ступінь розсічення.

1
Слабкий

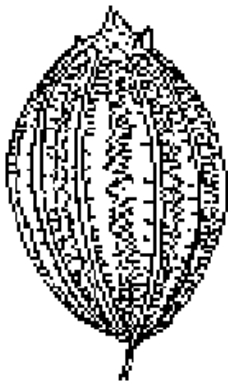

2
помірний

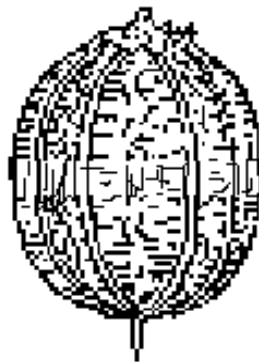

3
сильний

До 12. Насінина: форма.

1
Еліптична

2
широкоеліптична

3
округла

До 13. Час початку цвітіння.

Часом початку цвітіння вважають, коли 50% рослин мають щонайменше одну відкриту квітку.

До 14. Насіння: маса 1000 шт., г.

Визначають зважуванням двох наважок по 500 шт. насінин.

Мала – менше 4,0; середня – 4,0–5,5; велика – понад 5,5.

До 18. Рослина: гілкування, шт.

Ступінь виявлення ознаки визначають за кількістю гілочок I-го порядку.

Слабке – менше 5; середнє – 5–7, сильне – понад 7.

9. Література

1. Test Guidelines for the conduct of tests for distinctness, uniformity and stability of Coriander (*Coriandrum sativum* L.) (TG/285/1, UPOV) // Geneva. 2013-03-20. – 20 P. // URL: www.upov.int/edocs/tgdocs/en/tg285.pdf